

W trosce o bezpieczeństwo i ochronę dóbr kultury

For the sake of safety and protection of cultural assets

Szanowni Państwo,

nauki o bezpieczeństwie zyskują w ostatnich latach coraz większe znaczenie. Zainteresowanie tą dyscypliną wydaje się w pełni zrozumiałe, szczególnie w kontekście doświadczeń, które są naszym udziałem, a w rezultacie również wyzwania, z jakimi przychodzi nam się mierzyć. Potwierdza to niepodlegające kwestionowaniu spostrzeżenie, że jednym z pojęć, które w minionych miesiącach na wskroś przenikało debatę publiczną, okazało się „bezpieczeństwo”. Właśnie to słowo wypowiedziano bardzo często chociażby w kontekście epidemii koronawirusa czy agresji Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. Warto jednak zauważyć, że temu zagadnieniu przypadło również ważne miejsce w dyskursie naukowym. Stało się ono przedmiotem dociekań wielu badaczy, o czym nad wyraz dobitnie świadczy temat przewodni czasopisma, z którym macie Państwo przyjemność się zapoznawać.

Poczucie bezpieczeństwa bezsprzecznie wpisuje się w katalog podstawowych potrzeb człowieka. Jest to stan braku zagrożeń, na którym wszystkim nam zależy. Mamy jednak świadomość, że rzeczywistość społeczna – pod kątem metodologicznym utożsamiana w przypadku rzeczonyj dyscypliny z obiektem badań – jest zbyt złożona, aby móc zapewnić sobie gwarancję trwałego utrzymania tego oczekiwanego przez nas statusu. Zagrożenia towarzyszą człowiekowi od zawsze. Co więcej, ostatnie lata przynoszą wręcz nasilenie zjawisk, które je powodują. Tym bardziej uzasadnione wydaje się więc coraz głębsze zainteresowanie zagadnieniem bezpieczeństwa, co niejako okazuje się naturalną odpowiedzią na coraz szerszy katalog dotyczących nas zagrożeń

i coraz większy zakres ich charakteru, poszczególnych rodzajów i źródeł, z których wypływają.

Doświadczane przez nas różne wymiary destabilizacji, która może być zarówno wynikiem działalności człowieka, jak i rezultatem naturalnych kataklizmów, domagają się podejmowania działań ukierunkowanych adekwatnie do zaistniałej sytuacji. Fundamentalną rolę odgrywają w tym względzie wyspecjalizowane instytucje państwowe, które mają za zadanie nie tylko zapobiegać zagrożeniom, ale również pozostawać w gotowości do szybkiej reakcji na wypadek nieprzewidzianych i obarczonych dużym ryzykiem zdarzeń. Troška o zapewnienie wysokiej operatywności służb, inspekcji i straży jest szczególnie zobowiązaniem tych, którzy są odpowiedzialni za los państwa i jego obywateli.

Warto zauważyć, że działalność formacji, którym powierzono cele związane z walką z zagrożeniami, wpisuje się wprost w tytuł niniejszego periodyku. Nie ulega bowiem wątpliwości, że działania podejmowane przez poszczególne mocno wyspecjalizowane jednostki przyczyniają się do ochrony ludności i mienia, a także wytworzonych dóbr materialnych i niematerialnych. Nie sposób bowiem nie odnosić zagadnienia bezpieczeństwa do dziedzictwa kulturowego, którego jesteśmy depozytariuszem.

Opublikowane w tym numerze artykuły dowodzą, że problem zabezpieczenia pozostaje niezwykle złożonym wyzwaniem. Odkrywanie jego formalnych i społecznych uwarunkowań pozwala wnieść nieoceniony wkład do procesów związanych chociażby z kreowaniem polityki bezpieczeństwa, identyfikowaniem ryzyka i dokonywaniem jego oceny, prognozowaniem zagrożeń, zarządzaniem sytuacjami kryzysowymi czy też tworzeniem systemów ochrony. Niech zaprezentowane w tym czasopiśmie ustalenia stają się impulsem do poszerzania obszarów eksploracji badawczych i pogłębiają wiedzę praktyczną.

Łukasz Kmita
Wojewoda Małopolski